

Aprendre a nedar entre l'oceà de les imatges

Sobre la lectura dels àlbums il·lustrats

Si vius a prop del mar, ensenya a nedar als teus fills; sempre serà millor que construir un mur al voltant de l'oceà.

Proverbi

Els llibres són un dels llocs on els infants troben les claus per comprendre el món on viuen, el món on creixeran i es faran adults. De tots els llibres, n'hi ha uns, anomenats *àlbums il·lustrats*, que són els indrets idonis on començar a explorar, emocionar-se i pensar.

Els *àlbums* tenen molt de color, diverteixen, sedueixen i fan somiar. Els àlbums són una bona eina per al mestre que vol aconseguir que els seus alumnes s'enganxin a la lectura. Sabem que llegir suposa un esforç però l'àlbum il·lustrat fa la lectura més agradable, combina text i imatges, permet iniciar-se en la semiologia de la imatge i treballar sobre la dualitat realitat-ficció.

L'*àlbum il·lustrat* gaudeix d'un poder afectiu, desenvolupa la imaginació i fa que el lector participi activament. Les imatges també expliquen una història amb una doble narrativa, una verbal, la del text escrit, i una altra icònica, la dels dibuixos. Ambdues es complementen, la imatge il·lustra i completa el text remarcant l'aparença dels personatges, els decorats, els gestos, les referències culturals.

L'escola ensenya a descodificar els signes, a fer entendre que unes celles inclinades signifiquen enuig o que un cercle groc és el sol, però això no és suficient. Els mestres volem anar més enllà i que els infants es fixin en les imatges que els envolten, en les reals, buscant situacions de comunicació. Les imatges són a tot arreu i cal saber desxifrar-les. A l'escola els ensenyem a llegir les il·lustracions, els símbols matemàtics, diagrames, taules, plànols, mapes. També intentem educar la seva mirada a través de la lectura de la pintura, les fotografies, el cinema i els anuncis que veuen als diaris, pel carrer o a la televisió.

El mestre ha d'ajudar a que els alumnes no s'ofeguin a l'oceà de les imatges i aprenguin a interpretar-les, a saber què indiquen les marques plàstiques característiques com són el color, la forma, els plans, etc., a comprendre els indicadors lingüístics, les paraules que acompanyen les imatges i, finalment, a interpretar els missatges implícits iconològics.

La pràctica: Un passeig per les imatges

Sobre com educar la mirada

Edat:	A partir de sis anys
Nombre d'alumnes:	Grup classe
Objectius:	<ul style="list-style-type: none">• Observar les imatges dels àlbums il·lustrats• Comparar els diferents estils dels il·lustradors• Reflexionar sobre els simbolismes gràfics
Recursos	Temps: Una sessió
	Espai: Biblioteca escolar
	Material: 50 àlbums il·lustrats diferents

Deia Paul Kee que l'art no és reproduir allò que ja veiem, sinó que es tracta de fer visible allò que no sempre ho és. De la mateixa manera, quan un infant mira un àlbum i passeja el seu dit per les planes descobreix infinitat de detalls als quals dóna vida, els fa parlar i es projecta sobre els seus personatges preferits.

A la biblioteca escolar mirem àlbums il·lustrats sovint. Remenem entre els prestatges i, habitualment trobem algun que ens fa el pes. Llavors és moment de llegir, de buscar els detalls, de reconèixer els espais i d'imaginar les situacions.

Una bona pràctica és repartir un parell d'àlbums il·lustrats a cada alumne, deixar-los una estona perquè mirin tranquil·lament els dibuixos i s'hi fixin en com estan fets, quins personatges hi apareixen, com van vestits, on viuen, què mengen, etc. Després el mestre demana: "*busqueu una finestra en els vostres llibres*". S'inicia el passeig per les imatges fins que troben la finestra i la reconeixen. Sabran que aquell dibuix és una finestra però també deduiran que és un lloc per mirar enfora i, potser, intuiran que una finestra ens insinua la noció de llibertat.

La següent consigna es llença: "*ara trobeu un barret*". Novament el passeig a la recerca de l'objecte, el passeig per les planes del llibre, la descoberta i la posterior comparació (*el meu està pintat amb llapis de colors, el teu és una aquarel·la, l'altre està fet amb tinta, etc.*)

Podem seguir enviant missatges de cacera d'imatges o també podem demanar als propis infants que diguin què cal trobar. L'Andrea demanarà que busquem un arbre, l'Ismael ens reptarà a trobar una vaca, un ocell, la lletra Z, un infant que juga, un sol, etc.

De la mateixa manera que els infants aprenen a llegir i escriure en situacions de comunicació reals, l'educació de la imatge hauria de ser funcional i abastar altres camps com la fotografia, el cinema o la publicitat. Vivim en la societat de les imatges i cal que el nen adquireixi els instruments per a la seva comprensió.

Jaume Centelles

Paraules clau: Biblioteca, relació text-imatge, àlbum il·lustrat, cacera d'imatges, aprenentatge de la lectura.